

Catalunya i la Unió Europea, sense ficció

David Ros i Jaume Pérez, economistes

“... la primera fase de la construcció de la UE va ser el mercat comú, i cap país europeu té interès en canviar aquest marc.”

El relat de les dificultats que tingui el Regne Unit en el procés negociador de la seva sortida de la Unió Europea (UE) no és un exemple que es pugui traslladar a Catalunya per a il·lustrar les dificultats de supervivència d'una Catalunya independent que, segons aquest relat, quedaria fora de la UE.

D'entrada, cal tenir present que es tracta de dos escenaris completament diferents: mentre que el Regne Unit—un estat sobirà— està en procés de sortida voluntària de la UE, Catalunya —en procés d'independència— en forma part avui i s'hi vol mantenir.

Sens dubte, el Brexit no genera entusiasme a la UE. Com que nombroses multinacionals nord-americanes tenen al Regne Unit els seus *headquarters* europeus i Londres és un dels principals centres financers mundials, el Brexit podria suposar haver-se d'enfrontar al risc d'una pèrdua de pes del sector financer i de l'entorn multinacional. Ara bé, qui pensi que els negociadors del Regne Unit i la UE no trobaran una solució satisfactòria per a ambdues parts, menysprea la seva capacitat estratègica i negociadora i ignora el poder i el rol de les grans empreses i *lobbies* per influir en decisions que afecten els seus interessos. És simptomàtic que l'índex borsari britànic —la borsa descompta expectatives— hagi pujat gairebé un 20 % des del referèndum i que l'FMI ha millorat en quatre dècimes les expectatives de creixement per al 2017.

Sota aquesta perspectiva, i pel que fa a la relació d'una República Catalana amb la UE, els governs europeus no posaran en dificultats les empreses dels seus països que tenen establiments i activitat a Catalunya. Els estats dels que aquestes empreses formen part defensaran els interessos de les seves empreses i això contribuirà a l'estabilitat econòmica i a l'adaptació ràpida al nou entorn. D'altra banda, hi ha nombroses empreses amb seu principal a l'Estat espanyol que, si hi hagués un canvi en la relació comercial entre Catalunya i la UE, també haurien d'assumir importants costos d'adaptació.

No oblidem que la primera fase de la construcció de la UE va ser el mercat comú, i que cap país europeu té interès en canviar aquest marc. Mentre es negociés la readmissió formal, Catalunya disposaria d'alternatives com l'adhesió a l'Associació Europea de Lliure Comerç (EFTA), de la qual són membres Islàndia, Noruega, Liechtenstein i Suïssa, i que cobreix els àmbits de la lliure circulació de persones, serveis, moviments de capital i protecció de la propietat industrial i intel·lectual.

El dret transitori farà innecessària aquesta via però, arribat el cas, amb l'adhesió a l'EFTA, Catalunya ho faria també a l'Espai Econòmic Europeu i consegüentment romandria dins del mercat únic.

Kai-Olaf Lang, assessor del Govern alemany, recomana una fórmula que ell resumeix amb la frase “com Xipre, però a l'inrevés”. L'illa de Xipre completa és membre de la UE, però el cabal comunitari només s'aplica en una part del territori; en el cas de Catalunya, els ciutadans catalans ja són ciutadans europeus, i si l'Estat espanyol exercís algun tipus de veto, diu que “en

el cas de secessió, en un primer moment només l'estat successor reduït [Espanya] continuaria essent membre de la UE, però se seguiria aplicant el dret europeu a tot el territori [habitants, propietats damunt del territori, empreses i actius]". Així, doncs, en tot moment, ciutadans i empreses mantindrien els seus drets i obligacions.

Juny del 2017